

- palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta se voi antaa asiaratkaisun kumoamiskanteen osalta
- velvoittaa HB:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudelliset perusteet ja pääasialliset perustelut

Valituksensa tueksi komissio vetoaa yhteen ainoaan valitusperusteeseen, jonka mukaan on tehty oikeudellinen virhe.

Komission mukaan unionin yleinen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että päätökset C(2019) 7318 final ja C(2019) 7319 olivat luonteeltaan sopimusoikeudellisia.

Se, että näitä kahta saatavaa on pidetty virheellisesti luonteeltaan sopimusoikeudellisina, on siten johtanut tuomioon ADR (C-584/17) perustuvan oikeuskäytännön mukaisesti siihen, että komission 5.5.2021 antamat päätökset C(2021) 3339 final ja C(2021) 3340 final on kumottu virheellisesti, mikä on tämän valituksen kohteena.

Ennakkoratkaisupyyntö, jonka Sąd Rejonowy w Słupsku (Puola) on esittänyt 19.9.2022 – Rikosoikeudenkäynti, jossa vastaajina ovat M.S., J.W. ja M.P.

(Asia C-603/22)

(2023/C 24/30)

Oikeudenkäyntikieli: puola

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin

Sąd Rejonowy w Słupsku (Puola)

Rikosoikeudenkäynnin asianosaiset pääasiassa

M.S., J.W., M.P., Prokurator Rejonowy w Słupsku, D.G.- kurator ustanowiony dla M.B. i B.B.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin⁽¹⁾ (EU) 2016/800 6 artiklan 1 ja 2 kohtaa, 3 kohdan a alakohtaa ja 7 kohtaa sekä 18 artiklaa, yhdessä sen johdanto-osan 25, 26 ja 27 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, että siitä hetkestä alkaen, kun alle 18-vuotiaaseen lapseen kohdistetaan rikosepäily tai syyte, tutkintaviranomaiset ovat velvollisia takaamaan lapselle viran puolesta oikeuden avustajaan, jollei hänellä ole itse nimettyä avustajaa (koska lapsi tai vanhempainvastuun kantajaa ei ole hankkinut tällaista apua tarvittavassa laajuudessa) sekä takaamaan avustajan osallistumisen oikeudenkäyntiä edeltävään vaiheeseen, kuten alaikäisen kuulusteluihin rikoksesta epäiltynä, ja että se ei mahdollista alaikäisen kuulustelemista ilman avustajan läsnäoloa?
- 2) Onko rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800 6 artiklan 6 ja 8 kohtaa, yhdessä sen johdanto-osan 16, 30, 31 ja 32 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, että luopuminen oikeudesta avustajan käyttämiseen ilman aiheetonta viivytystä ei ole missään tapauksessa sallittua silloin, kun epäillään sellaista rikosta, josta voi seurata vankeusrangaistus, ja että direktiivin 6 artiklan 8 kohdassa tarkoitettu väliaikainen poikkeaminen oikeudesta avustajaan on mahdollista vain oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä ja ainoastaan 6 artiklan 8 kohdan a ja b alakohdassa tarkkaan määritellyissä olosuhteissa, jotka on nimenomaisesti mainittava kuulustelun suorittamisesta ilman avustajaa tehtävässä päätöksessä, joka on lähtökohtaisesti valituskelpoinen?

- 3) Jos vähintään toiseen 1 ja 2 kohtien kysymyksistä vastataan myöntävästi: onko edellä mainittuja direktiivin säännöksiä siis tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansallisille säännöksille kuten
- a) rikosprosessilain (Kodeks postępowania karnego, jäljempänä k.p.k.) 301 §:n toiselle virkkeelle, jonka mukaan epäiltyä kuulustellaan nimetyn avustajan läsnä ollessa ainoastaan epäillyn pyynnöstä, eikä avustajan saapumatta jääminen epäillyn kuulusteluun estä kuulustelua;
 - b) k.p.k:n 79 §:n 3 momentille, jonka mukaan avustajan osallistuminen on pakollista alle 18-vuotiaan (k.p.k:n 79 §:n 1 momentin 1 kohta) osalta vain pääkäsittelyssä ja niissä istunnoissa, joihin syytetyn osallistuminen on pakollista, eli oikeudenkäyntivaiheessa?
- 4) Onko ensimmäisessä ja toisessa kysymyksessä tarkoitettuja säännöksiä sekä unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatetta ja direktiivin välittömän oikeusvaikutuksen periaatetta tulkittava siten, että ne oikeuttavat (tai velvoittavat) rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800 soveltamisalaan kuuluvaa rikosasiaa käsittelevän kansallisen tuomioistuimen ja muiden valtion viranomaisten **jättämään soveltamatta direktiivin kanssa ristiriidassa olevia kansallisia säännöksiä**, kuten kolmannessa kysymyksessä lueteltuja, ja näin ollen – täytäntöönpanolle asetetun määräajan päätyttyä – korvaamaan kansalliset säännökset edellä mainituilla suoraan sovellettavilla direktiivin säännöksillä?
- 5) Onko rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800 6 artiklan 1, 2, 3 ja 7 kohtaa ja 18 artiklaa yhdessä sen 2 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä sen johdanto-osan 11, 25 ja 26 perustelukappaleen kanssa sekä yhdessä oikeudesta käyttää avustajaa rikosoikeudellisissa menettelyissä ja eurooppalaista pidätsmääräystä koskevissa menettelyissä sekä oikeudesta saada tieto vapaudenmenetyksestä ilmoitetuksi kolmannelle osapuolelle ja pitää vapaudenmenetyksen aikana yhteyttä kolmansiin henkilöihin ja konsuliviranomaisiin 22.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/48/EU (?) 13 artiklan ja johdanto-osan 50 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, että jäsenvaltio takaa viran puolesta oikeusavun rikosoikeudellisissa menettelyissä epäillyille tai syytetyille, jotka olivat lapsia menettelyn kohteeksi joutuessaan mutta jotka ovat sen jälkeen täyttäneet 18 vuotta, ja että oikeusapu on luonteeltaan pakollista menettelyn lainvoimaiseen päätökseen asti?
- 6) Jos 5 kohdan kysymykseen vastataan myöntävästi: onko edellä mainittuja direktiivin säännöksiä siis tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansallisille säännöksille, kuten k.p.k:n 79 §:n 1 momentin 1 kohdalle, jonka mukaan syytetyllä on oltava rikosoikeudellisissa menettelyissä avustaja ainoastaan siihen asti, kunnes hän täyttää 18 vuotta?
- 7) Onko viidennessä kysymyksessä tarkoitettuja säännöksiä sekä myös unionin oikeuden ensisijaisuuden ja direktiivien välittömän oikeusvaikutuksen periaatetta tulkittava siten, että ne oikeuttavat (tai velvoittavat) rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800 soveltamisalaan kuuluvaa rikosasiaa käsittelevän kansallisen tuomioistuimen ja muiden valtion viranomaisten jättämään soveltamatta direktiivin kanssa ristiriidassa olevia kansallisen lain säännöksiä, kuten viidennessä kysymyksessä mainittuja säännöksiä, ja soveltamaan kansallisen lainsäädännön säännöksiä, kuten k.p.k:n 79 §:n 2 momenttia, direktiivin mukaisesti (unionin oikeuden mukainen tulkinta) eli pitämään viran puolesta voimassa avustajan määräyksen syytetyille, joka menettelyn alkaessa oli alle 18-vuotias mutta on myöhemmin käsittelyn aikana täyttänyt 18 vuotta ja jota vastaan rikosoikeudellinen menettely on edelleen vireillä, menettelyn lainvoimaiseen päätökseen asti, jos katsotaan, että se on tarpeellista puolustautumista vaikeuttavien olosuhteiden vuoksi, tai – täytäntöönpanolle asetetun määräajan päätyttyä – korvaamaan kansalliset säännökset edellä mainituilla suoraan sovellettavilla direktiivin säännöksillä?
- 8) Onko rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800 4 artiklan 1–3 kohtaa, yhdessä sen johdanto-osan 18, 19 ja 22 perustelukappaleen kanssa, sekä tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä 22.5.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/13/EU (?) 3 artiklan 2 kohtaa, yhdessä sen johdanto-osan 19 ja 26 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, että toimivaltaisten viranomaisten (syyttäjälaitos, poliisi) olisi, viimeistään ennen kuin poliisi tai muu toimivaltainen viranomainen ensimmäistä kertaa virallisesti kuulee epäiltyä tai syytettyä, viipymättä annettava sekä epäillylle että vanhempainvastuun kantajalle tiedot niistä oikeuksista,

jotka ovat välttämättömiä menettelyn oikeudenmukaisuuden turvaamiseksi, sekä menettelyn vaiheista, mukaan lukien erityisesti velvollisuudesta nimetä alaikäiselle epäillylle avustaja ja sen seurauksista, jos alaikäiselle syytetylle ei nimetä itse valittua avustajaa (avustajan nimeäminen viran puolesta), ja koska epäillyt ovat lapsia, nämä tiedot olisi annettava selkeässä ja helposti ymmärrettävässä muodossa, joka on sopiva alaikäisen ikä huomioon ottaen?

- 9) Onko eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä 9.3.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/343 (*) 7 artiklan 1 ja 2 kohtaa, yhdessä sen johdanto-osan 31 perustelukappaleen kanssa sekä yhdessä tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä 22.5.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/13/EU 3 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja 2 kohdan kanssa, tulkittava siten, että jäsenvaltion viranomaiset, joissa on vireillä rikosoikeudellisia menettelyjä, joissa epäilty/syytetty on lapsi, ovat velvollisia ohjeistamaan epäiltyä lasta oikeudesta vaieta ja oikeudesta olla myötävaikuttamatta oman syyllisyyden selvittämiseen ymmärrettävällä ja epäillyn ikään sopivalla tavalla?
- 10) Onko rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800 4 artiklan 1–3 kohtaa, yhdessä sen johdanto-osan 18, 19 ja 22 perustelukappaleen kanssa, sekä tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä 22.5.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/13/EU 3 artiklan 2 kohtaa, yhdessä sen johdanto-osan 19 ja 26 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, että edellä mainituissa säännöksissä asetettuja vaatimuksia ei täyty yleisten ohjeiden antaminen juuri ennen alaikäisen epäillyn kuulustelua, ottamatta huomioon direktiivin 2016/800 soveltamisalasta seuraavia erityisiä oikeuksia, eikä tällaisten ohjeiden antaminen vain ilman avustajaa toimivalle epäillylle eikä vanhempainvastuun kantajalle ja muotoilemalla ohjeet kielellä, joka ei ole sopiva epäillyn ikä huomioon ottaen?
- 11) Onko rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800 18 ja 19 artiklaa, yhdessä sen johdanto-osan 26 perustelukappaleen kanssa, sekä oikeudesta käyttää avustajaa rikosoikeudellisissa menettelyissä ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä sekä oikeudesta saada tieto vapaudenmenetyksestä ilmoitetuksi kolmannelle osapuolelle ja pitää vapaudenmenetyksen aikana yhteyttä kolmansiin henkilöihin ja konsuliviranomaisiin 22.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/48/EU 12 artiklan 2 kohtaa, yhdessä sen johdanto-osan 50 perustelukappaleen kanssa sekä yhdessä eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä 9.3.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/343 7 artiklan 1 ja 2 kohdan, 10 artiklan 2 kohdan sekä sen johdanto-osan 44 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, että – epäillyn poliisikuulustelussa, joka suoritettiin ilman oikeutta avustajaan ja ilmoittamatta asianmukaisesti epäillylle hänen oikeuksistaan ja ilmoittamatta vanhempainvastuun kantajalle niistä oikeuksista ja menettelyn kulun yleisistä näkökohdista, joista lapselle on direktiivin 4 artiklan perusteella ilmoitettava, antamat lausumat – velvoittavat (tai oikeuttavat) edellä mainittujen direktiivien soveltamisalaan kuuluvassa rikosoikeudellisissa menettelyissä asiaa käsittelevää kansallista tuomioistuinta ja muita valtion viranomaisia takaamaan, että epäillyt/syytetty asetetaan samaan asemaan, jossa he olisivat olleet ilman kyseisiä oikeudenloukkauksia, ja siten jättämään tällaiset todisteet huomiotta, varsinkin tilanteessa, jossa tällaisessa kuulustelussa saatuja tietoja käytettäisiin kyseisen henkilön tuomitsemisen perusteena?
- 12) Onko 11 kohdan kysymyksessä tarkoitettuja säännöksiä sekä unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatetta ja direktiivin välittömän oikeusvaikutuksen periaatetta tulkittava siten, että ne edellyttävät edellä mainittujen direktiivien soveltamisalaan kuuluvassa rikosoikeudellisissa menettelyissä asiaa käsittelevää kansallista tuomioistuinta ja muita valtion viranomaisia jättämään soveltamatta direktiivin kanssa ristiriidassa olevia kansallisen lain säännöksiä, kuten k.p. k:n 168 a §:ää, jonka mukaan todistetta ei voida katsoa kielletyksi ainoastaan sillä perusteella, että se on saatu rikkomalla menettelysäännöksiä tai rikoslain (Kodeks karny) 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua rangaistavalla teolla, jollei todisteita ole saatu julkista tehtävää suorittavan virkamiehen tekemän tapon, tahallisen pahoinpitelyn tai vapaudenriiston seurauksena?
- 13) Onko rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800 2 artiklan 1 kohtaa, yhdessä SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan sekä unionin oikeuden tehokkuusperiaatteen kanssa, tulkittava siten, että syyttäjällä oikeusvaltion periaatetta noudattavana oikeudenkäyttöön osallistuvana viranomaisena, joka johtaa oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä, on velvollisuus varmistaa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä tehokas oikeussuoja edellä mainittujen direktiivien soveltamisalan laajuudessa ja että sovellettaessa tehokkaasti unionin oikeutta syyttäjän on taattava riippumattomuutensa ja puolueettomuutensa?

- 14) Jos johonkin kysymyksistä 1–4, 5–8 ja 9–12, erityisesti kysymykseen 13, vastataan myöntävästi: onko SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa (tehokkaan oikeussuojan periaate), yhdessä SEU 2 artiklan kanssa, erityisesti yhdessä oikeusvaltioperiaatteen kanssa, sellaisena kuin sitä on tulkittu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä (tuomio 21.12.2021, *Înalta Curte de Casație și Justiție ja Tribunalul Bihor*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ja C-840/19, , EU:C:2021:1034), ja SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistettua oikeuslaitoksen riippumattomuuden periaatetta, sellaisena kuin sitä on tulkittu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä (tuomio 27.2.2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117), tulkittava siten, että nämä periaatteet ovat esteenä sen mahdollisuuden takia, että tuomareita painostetaan epäsuorasti ja valtakunnansyyttäjä voi antaa tältä osin sitovia määräyksiä alemman tason syyttäjille, sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka takia syyttäjälaitos on riippuvainen toimeenpanoelimestä, kuten oikeusministeristä, ja kansalliselle sääntelylle, joka rajoittaa tuomioistuinlaitoksen ja syyttäjälaitoksen riippumattomuutta unionin oikeuden soveltamisalalla, erityisesti:
- a) yleisten tuomioistuinten organisaatiosta 27.7.2001 annetun lain (ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o ustroju sądów powszechnych) 130 §:n 1 momentille, joka oikeuttaa oikeusministerin – kun kyse on syyttäjän ilmoittamisvelvollisuudesta tilanteessa, jossa tuomioistuin soveltaa unionin oikeutta – määrittämään tuomarinviran harjoittamisen välittömästä keskeyttämisestä, kunnes kurinpitoelin antaa ratkaisunsa, kuitenkin enintään kuukauden pituiseksi ajaksi, jos oikeusministeri katsoo ottaen huomioon tuomarin rikkomuksen laatu, joka konkretisoituu unionin oikeuden suorassa soveltamisessa, että tuomioistuimen auktoriteetti tai viranhoidon olennaiset intressit sitä edellyttävät;
- b) syyttäjälaitoksesta 28.1.2016 annetun lain (ustawa z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze) 1 §:n 2 momentille, 3 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdalle ja 7 §:n 1–6 ja 8 momentille sekä myös 13 §:n 1 ja 2 momentille, joiden sisällöstä yhdessä tarkasteltuna ilmenee, että oikeusministeri, joka on samalla valtakunnansyyttäjä ja syyttäjälaitoksen korkein viranhaltija, voi antaa alemman tason syyttäjiä sitovia määräyksiä myös unionin oikeuden suoran soveltamisen rajoittamiseksi tai estämiseksi?

(¹) EUVL 2016, L 132, s. 1.

(²) EUVL 2013, L 294, s. 1.

(³) EUVL 2012, L 142, s. 1.

(⁴) EUVL 2016, L 65, s. 1.

Valitus, jonka Tigercat International Inc. on tehnyt 23.9.2022 unionin yleisen tuomioistuimen (toinen jaosto) asiassa T-251/21, Tigercat International Inc. v. EUIPO, 13.7.2022 antamasta tuomiosta

(Asia C-612/22 P)

(2023/C 24/31)

Oikeudenkäyntikieli: englanti

Asianosaiset

Valittaja: Tigercat International Inc. (edustajat: B. Führmeyer, Rechtsanwalt, ja E. B. Matthes, Rechtsanwalt)

Muut osapuolet: Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto (EUIPO) ja Caterpillar Inc.

Unionin tuomioistuin (valituslupajaosto) antoi 5.12.2022 määräyksen, jolla se hylkäsi valituslupahakemuksen ja määräsi, että Tigercat International Inc. vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.